

NKÚ: Miliardy z programu Antivirus dostaly za covidu i firmy, kterým rostl zisk

- CZ24 News | 5. prosince 2023

ČESKO: Miliardy z programu Antivirus na udržení pracovních míst v době covidu-19 dostaly od státu i firmy, kterým rostl zisk a počet zaměstnanců. V jednom ze tří režimů programu stát navíc nesl téměř sto procent nákladů na udržení pracovních míst, což bylo proti zásadě uplatňované v ostatních zemích Evropské unie, kde tyto náklady stát sdílel se zaměstnavateli a zaměstnanci. Pokud by se dodrželo pravidlo částečné kompenzace, stát by ušetřil až 4,4 miliardy korun. Vyplývá to z [prověrky](#) Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) za roky 2020 a 2021. Podle tehdejší ministryně práce a sociálních věcí za ČSSD (nyní SOCDEM) Jany Maláčové Antivirus zachránil českou ekonomiku.

Ilustrační foto – Zleva ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy Karel Havlíček, ministr zdravotnictví Adam Vojtěch a premiér Andrej Babiš vystoupili 18. listopadu 2021 v Praze na tiskové konferenci po mimořádné schůzi vlády v demisi.

“NKÚ došel k závěru, že část peněžních prostředků státního rozpočtu a EU určených na podporu zaměstnanosti byla vynaložena neúčelně. Podle kontrolorů porušily MPSV a ÚP ČR povinnosti stanovené právními předpisy EU a ČR a obě instituce nesledovaly a nevyhodnocovaly dopady programu Antivirus,” uvedli kontroloři v dnes zveřejněné tiskové zprávě.

Podporu z programu Antivirus, celkově 51,2 miliardy korun, obdrželo téměř 71.000 firem a jejich 1,2 milionu zaměstnanců. Podle NKÚ 9,8 miliardy korun čerpaly podniky z odvětví, kde produkce neklesla. Mezi nimi byly například i firmy zabývající se informačními technologiemi, v odvětví přitom

v roce 2021 vzrostla produkce oproti roku 2019 o 17,5 procenta a počet zaměstnanců o 9,5 procenta. Podporu z programu Antivirus 48,1 milionu korun dostal i obchodní řetězec, který v době pandemie expandoval a nepřetržitě nabíral nové zaměstnance.

Kontroloři dále zjistili, že režim A Plus programu Antivirus připravilo MPSV v rozporu se stanovenou zásadou, podle níž měly být náklady na udržení pracovních míst sdíleny mezi státem, zaměstnavatelem a zaměstnancem. V tomto režimu stát poskytl zaměstnavatelům příspěvky na náhrady mezd ve stoprocentní výši a vyplatil jim celkem 21,1 miliardy korun. Pokud by byla respektována zásada částečné kompenzace, snížil by se objem státem poskytnutých příspěvků na 16,7 miliardy korun.

Poskytování příspěvků na náhrady mezd z programu Antivirus prověřoval NKÚ u 31 zaměstnavatelů a jejich 47.871 zaměstnanců. Kontroloři zjistili, že 3363 lidí vedl následně Úřad práce v evidenci uchazečů o zaměstnání. "Podpora v celkové výši 58,2 milionu korun tak nevedla k zachování jejich pozic," uvedl NKÚ. Kontroloři rovněž upozornili, že deset z 31 kontrolovaných firem čerpalo od státu podporu 1,9 miliardy korun na udržení pracovních míst, ačkoliv v letech 2020 a 2021 vyplácely podíly na zisku. Dodali, že neslučitelnost čerpání podpory a vyplácení dividend zakotvilo MPSV do zákona o zaměstnanosti s účinností od července 2021.

Kromě programu Antivirus kontroloři prověřili čerpání 2,2 miliardy korun na tři projekty operačního programu "Zaměstnanost 2014–2020" (OPZ). U těchto projektů zjistili, že část prostředků byla vynaložena neúčelně, neboť pomoc přispěla k řešení problémů jen v omezeném rozsahu.

NKÚ kontroloval také u České správy sociálního zabezpečení vyplácení krizového ošetřovného. Kontrola nezjistila nedostatky v dodržování pravidel. Kontroloři ale konstatovali, že nastavené podmínky poskytování ošetřovného vedly na jaře 2020 k vysoké administrativní zátěži škol a žadatelů o krizové ošetřovné.

Antivirus podle tehdejší ministryně Maláčové zachránil českou ekonomiku

V době krize, jaká byla kolem covidu-19, je lepší pomoci i tomu, kdo podporu nepotřebuje, než kvůli pomalé reakci státu nechat zkrachovat jedinou firmu. ČTK to dnes sdělila bývalá ministryně práce a sociálních věcí za ČSSD (nyní SOCDEM) Jana Maláčová. Nynější ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL) ČTK řekl, že ho zjištění NKÚ nepřekvapila, velká část peněz se za minulé vlády vydávala neefektivně a stát by se měl poučit a pomoc poskytovat cíleně. Podle Karla Havlíčka (ANO), který v té době byl ministrem průmyslu a obchodu a dopravy, byl Antivirus úspěšný program, díky němuž nevzrostla nezaměstnanost. Pokud to někdo dnes kritizuje, byl v době pandemie na jiné planetě, uvedl na dotaz ČTK.

Maláčová ČTK napsala, že Antivirus zachránil českou ekonomiku, ochránil lidi před ztrátou práce a hlavně snižováním mezd. "Současná vláda se řídí opačnou strategií a nedělá v energetické krizi nic a likviduje český průmysl. Mimochodem, když jsme byli z covidu-19 venku, zahájila jsem sérii kontrol proti nepoctivým firmám," uvedla Maláčová. Mínila, že v krizi jako za covidu je lepší pomoci i tomu, kdo podporu nepotřebuje, než aby kvůli pomalé reakci státu zkrachovala jediná firma. "Vzpomeňte si na tu paniku prvních týdnů v březnu 2020, nikdo nevěděl, co se na nás valí. Antivirus zachránil milion pracovních míst, pomohl 70.000 firmám, fungoval dva týdny po vyhlášení nouzového stavu a firmy čekaly v průměru pět dní na vyplacení peněz," uvedla.

Podle Havlíčka byl obrovský tlak na to, aby vláda peníze dávala rychle a plošně. "Rozlišovat firmy podle jejich ziskovosti by bylo nefér a hlavně by se vše prodloužilo. Mimo jiné opozice tehdy tlačila, abychom dávali výrazně víc," uvedl na dotaz ČTK. V opozici tehdy byly převážně strany současné vládní koalice.

Podpora odpovídala pomoci v jiných zemích, byla projednána s odbory i zástupci podniků, sdělil dále Havlíček. “Mimo jiné dobré výsledky průmyslu v roce 2022 a výše odvedených daní je rovněž v důsledku toho, že jsme v době covidové nehodili firmy a zaměstnance přes palubu. Stojím si za poskytnutou podporou naší vlády,” dodal.

Nynější ministr práce Jurečka na dotaz ČTK odpověděl, že ho zjištění NKÚ nepřekvapila. Podotkl, že na nehospodárnost poukazoval úřad už dřív. “Velká část prostředků za vlády Andreje Babiše byla vynaložena neefektivně. Nebylo to zacíleno na firmy v problémech. Dostaly to firmy, které dokázaly znásobit hospodářské výsledky. Peníze nesloužily tam, kde měly. Budiž to poučením, aby stát nerozhazoval peníze plošně, ale cílil na potřebné,” řekl Jurečka.

[ZDROJ](#)